

Womhaj Bóh!

Cizblo 28.
9. julija.

Lětnik 9.
1899.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Ssmolerjez knihcizisheczeri w Budyschijje a so tam dostacž sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

6. njedzela po šwjat. Trojizy.

Japoschtolske skutki 6, 8.

Schczěpan pak, polny wěry a mozy, czinjesche džiwy a wulke skutki mjes ludom.

Jowle masch s krótkim słowom Schczěpana wopišaneho, kajki muž bě wón po duchu, a shto je s Boha w swojim powołanju a sastojuštwje dokonjal.

Sswjate pišmo ženje wo nim wjele słowow nječini. Čzi, kiž wodženi wot šwjateho Ducha wscho to napišachu, shtoz mamy w swojej lubej bibliji stejo, wopišachu wscho do zyla s krótka, ale spochi tak, so jo nihto rjeišcho wěricž njemóže. Shtoz pak šebi kóždizicžke słowozko s biblije bliže rospomni, temu tež šame tajke krótkke słowa wjedža wjele rosprijicž. Takle ma so tež s tutymi horka spomnje-nyimi słowami. Rospomniš šebi je šhwilku bliže.

Shtó bě Schczěpan? Dokelž běchu so někotji Grichojo na to hóršili, so jich wobstarne wudowy tak wjele pomozy a dobroty njedostachu, kaž tamne něhdy židowske, powolachu wschitzy japoschtoljo šwoju wošadu sa to na šhromadženje, a wschitzy šhromadženi wušwolichu se so šedmjoch mužow, kotřiž dyrbjachu so sa wschě czělna naležnosče a potrjebnosče šwojich šchesczjianskich bratrow a šotrow staracž, wošebje pak sa wschěch šhudnych, šhornych a šlabnych.

Jedny s tychle šedmjoch bě Schczěpan. Kajkeho ducha wón bě, praji nam našch tekst. Wón bě wěritny muž, mějesche žiwu wěru do šwojeho šbožnika. Pschi nim bě

šebi wón šwój měr a šwój pokoj namakał, duž wón s zylej šwojej duschu na nim wišasche. Pola Schczěpana je tež tak rěkało, kaž pola wschěch wuczomnikow našeho šenjesa: Pschi tebi je dobre bycž. Š komu dyrbjal hewak dóucž a sa kim druhim dyrbjša šlědžicž? Jenicžki ty šy wěcznej žiwny, masch wěczne žiwjenje sa naš, a s nim naš ty hižo jowle na šemi wobdarisch, pschetož tvoje šłowo je našche šwětko w tymle czmowym dole a našcha jenicžka šepjera, hdyž šhablamy; tvoje czěło a tvoja krej pak je sa naš ta prawa jědž a to prawe picže.

Shtoz pak ma do našeho šbožnika pravu žiwu wěru, tajkeho wón sa to je šwojej mozu wobdari, s tajkej mozu, so móže człowjek s nej něšcho wulke wunjescž, kajkež by hewak bjes jeho pomozy nihdy ženje dokonjecž njemóhl. To wuhladamy tež na Schczěpanu. Wón czinjesche džiwy a wulke skutki bjes ludom. Shtoz žaneje wěry nima a bjes njeje wostanje, tón tež nihdy ničzo hódne njedokonja, duž je našch šenjes šwojim wuczomnikam prajil: Šmějecže wy wěru, šamu tajku mału, so je na šnadne žonopowe šornjatko podomna, budžecže tola móž s nej tutej horje rjez: Šběhni so! a wona budže so šběhnyčž.

Schczěpan mějesche tajku wěru a je s nej wulke skutki dokonjal. Shto mějesche wón sa džěło? Šeho sastojuštwjo njebě, so budžishe wschemu ludej dyrbjal šjawnje přědowacž. Wón mějesche šwojich šhornych, šhudnych, šlabnych šchesczjjanow hladacž a so sa nich staracž. A to je wón s wulkej prózu a je šwěrnej lubosczu štajnje czinil. Džen wote duja bě wón duzy s tajkim šlabym a šhorym, pschiudže do jich

domow a komorkow, bydže ho k nim a pschinyješe jim wšchu nufnu potrebu, pódla pať šobu to prawe hojate lékařstwo pschecziwo wšchej khoroscezi a šlaboscezi: lube Bože šlowo. A hdyž jim to šame se šwojej šprawnej, wutrobnej luboscezu roškladže a do dušche pošliczi, šwuczychu šo woni na to, šwój czežki špřah šcerpliwje šnjescz, a takle buch czi hlódní a laczní š tym prawym njebjeskim šhlébon a napojom šobu našnyčeni a napojeni.

Nadenidže wón koho wurudženeho, abo nětoho š czežkimi myšlemi, tajšeho, kotremuž jeho hrěch czežkotu nacžini, — kóždeho tajšeho Šchecžepan se šwojim miłym šlowom a š lubosnymi řečemi pošpofoji, a hdyž wón se šwojimaj jašnymaj wóčžtomaj na nětoho pohlada abo se šwojim lubosceže pošnym ertom š někim porěčža, bě tajšemu, kaž byla jemu wšcha dotalscha czežkota wotewšata, šo móžesche š nowa wješkety šadychnycz.

Takle wón kóždemu, kotrehož wopyta, se šwojeho šbóžnikowej mozu dušchu wošchewi, jeho w wěrje wobtwjerdži a wěšče je tež husto se šwojej horzej modlitwu a š šnjeseowej pomozu teho a tamneho š jeho cželneje nufny wumohl, šo bu tajki se wšcheho šwojeho tyščenja wutorhnyeny a š nutška a š wonka šahojeny.

Tajšele běchu te džiwy a wulke škutki, kaž je Šchecžepan cžinił a došonjal. Wšcha ta luboscz, kaž už mějesche wón k Ješušej, šwojemu šbóžnikowej, ta je jeho hnała druhim šwoju luboscz wopokafacz, pschetož wón je šebi dyrbjal špochi na to šlowo našcheho šnjesea myšlicz: „Šchtož seže jenemu najmješchemu bjes mojimi bratrami sežinili a wopokafali“, a dale na te druge šnjeseowe šlowo, šo cže wón na tym pošnacž, hacž je něchtó jeho wěrny wuczomnik, hdyž tajki druhim, zušym a šwojim, šwoju luboscz š wutrobu radny a šwólny wopokafe. Ale psche cžo a ša cžo je nam jowle Šchecžepanowe žitwenje takle wopišane? Budž šam tež tajki, kaž wón bě. Měj žiwu wěru do Ješom šhryšta, twojeho šbóžnika, a ty budžesch šhonicz, šo šmějch potom tež š jeho pomozu něšchtó hódne došonjecz.

Luby Ješu, ty šy mój,

Špóžcz, šo mohł ja wostacz twój.

Šamjen.

Pschecziwniž našcheho šbóžnika w nowym testamencze.

(Šotracžowanje.)

Štyšnje pytaja šebi pola ludži šdacže došonjaneje prawdošče šdžeržecz. Na malicžlosce, na kotrež šam šakon žanu wážnoscz njekladže, šu jara kedžblivi, pschi tym pať najwážnišche žadanja teho šameho šakomdža, mjenujžy te, kiž šo počahuja na pravu pobožnoscz a luboscz k blišchemu.

Na šwontowne cžiježenje šwěru džerža, ale wutrobu wot šnych pomyšlenjow a požadanjow wuczisčicz, šo njepróžuja. Wudawaja šo ša šwěrných šlužomnikow teho šnjesea a šu tola we wutrobje pošni nječžistoty, šlósče a njeprawdošče. Woni šu najhórschi nješchecželjo Boha a jeho poššlow; to pošafe šo tež w jich šadžerženju pschecziwo temu šnjesej. Duž Božemu hněwu a šwojemu šudu nje wuczetnu.

To je pošledne šlowo teho šnjesea na nich. Nětk móža k škutkej krocžicz a šwoje cžemne wotpošladanje wuwjescz. Wón jim wjazžy nječžeta, pschetož jeho cžaf je pschischoł.

14. Š tym je wojowanje mješ šhryštušom a šarisejškim došonjane. Tola šarisejške wušnyje a jich šwontowna pobožnoscz je šo husto došč w běhu létštokow wěrnemu šchescžijanštwu a prawej pobožnoscezi napschecziwo šupila; tež dženža hiščeže dyrbi šo w šchescžijanškej žyrkwi pschecziwo nej wojowacz š tej šamej šhutnoscezu, kaž je šo to wot teho šnjesea štalo. Šeho wojowanje je šnamjo ša wšhitke cžafy.

Duž šebi hiščeže juntrócž běh teho šameho š krotka psched woczi štajmy.

Trojake móžesche jich šadžerženje pschecziwo temu šnjesej bycz: woni móžachu šo jemu pschisamknycz, móžachu jeho š boka wostajicz, a móžachu jemu nješchecželšy napschecziwo štupicz.

Móžachu šo jemu pschisamknycz. To mohlo šo štacz, hdyž bychu jeho ša šlubjeneho Mješiaša pschiswali. Wuměnenja k temu běchu jim date. Šslubjenja štareho testamenta, kiž šo w šhryštušowých škutkach dopjelnichu; šwědženje šana šchecženika, kiž na teho ša nim pschisadžazeho šjawnje pošafowasche; šhryštušowe šlowa a šutki móžachu jich berje wo jeho mješianštwje pschewědžicz.

Tola jemu napschecziwo štejesche jeho šwobodnišche štejniščežo pschecziwo šakonje.

Pschisajnje cžiježenja wón žyle šbėhny a šo poščicz běšche jenož trěbne, hdyž šnutštowne žadanje k temu nucžesche. Šasny we šbacže wón hnať wukładowasche, hacž běšche šo to hacž dotal štalo. Wón bójšku cžescz, móž a kražnoscz šebi pschizywa, kaž tež prawo a móž hrěchi wodawacz. Wón jako tón šwjaty š žlonikami a hrěšnikami wobthadža a šo wot nich k jědži pscheprošycz dawa. To wšhitko je jim molaze a špodžiwne, a by to tež wopravdže bylo, byl-li tón šnjese jenož cžłowjek.

W tutym padže bychu jeho š dobrým prawom pschestupjerca šakonia mjenowali. Tola wón běšche wjazžy hacž cžłowjek, wón běšche Boži šyn.

Šako tón běšche wón do šwěta pschischoł, Božu radu šbóžnosce pschisowjedacz a do škutka štajicz. Psches njeho dyrbjesche šo na měšto štareho nowy šlub poštajicz. Wón dyrbjesche teho dla wuczicz, kať ma šo w tutym nowym šlubi džeržecz. Šchtož w nim Mješiaša widžesche, dyrbjesche jemu tež to prawo pschidacz, nowy pošjad poštajicz a dyrbjesche jeho wuczbu š doměrjenjom pschijecz.

Šdy bychu jeho šarisejšy ša teho šnjesea a Božeho šyna pschiswali, bychu jemu tež prawo k tajkej mozy a k tajšemu wukładowanju pschisowšnacž dyrbjeli. Bychu tež dyrbjeli jeho šlowo horjebrazč a šo po jeho woli šložowacz. To pať bě jenož móžno, hdyž šwoje dotalne šmyšlenje došpolnje šaprěchu. W špošnacžu šwojich hrěchow dyrbjachu šo pošizowacz, po wodacžu šebi žadacz a šo žlonikam a hrěšnikam runje štajicz, kotrychž tať jara šazpiwachu; ša hnadnu mšdu dyrbjachu pschijimacz, šchtož jako šašluženu mšdu šebi žadachu. Temu pať pschecziwjesche šo jich hordoscz a šamopravdoscz.

Tať běšche jim njemóžne šo temu pschisamknycz, hdyž cžyychu wostacz kažyž běchu.

Dale móžachu jeho š boka wostajicz kaž šadduzejšy.

Tola špošnacže, šo jich šrošymjenje šakonia a jich šwontowna prawdoscz šo š evangelijom, kaž jo tón šnjese jako jenički pučž k šbóžnoscezi pschisowjedasche, nješnješe; pschezo wótrišche šakudženje jich šmyšlenja a jich škutkow psches teho šnjesea; štaroscz, šo móhli šwoje knjejštw nad ludom šhubicz, kiž šo pschezo bóle ša teho šnjesea šahorjesche, jich pschezo k hóršchemu nješchecželštwu pschecziwo njemu cžeri. Duž jim ničžo wysche njewšta, šo dyrbjachu, nochžychu-li šwoje štejniščežo žyle pušchicz, pschecziwo njemu se wšchej mozu wojowacz. To tež dha cžinja, š woprědka bojšnje, potom pať šjawnje a kručže; najprjedy š lešču, potom š pošnej mozu.

Wot špodžiwanja k pohórschenju a k hidženju, wot šnutštowneje nješpošojnosce k pschisšłodženju a k štejenju ša žitwenjom woni poštročžuja.

Šunje te pošajne a lešne wojowanje pschecziwo temu šnjesej tuteho pošnuje, šlósč jich wutroby šjawnje wotšhrycz. Pschi tym ma škladnoscz šwoju Bójšku kražnoscz šjewicz a š došom wuprajicz, šo bjes wěry do njeho ništon jemu pschisšlusčecz njemóže; pschi tym tež š molom wuczzi, kať maja czi šmyšleni bycz, kiž cžedža jemu pschisšlusčecz a kať maja šo pschecziwo bližšchemu šadžeržecz. Tež wo pschichodu šraelskeho luda a Božeho kraleštwu wón řeči.

Tať je šo we wojowanju š šarisejškimi šhryštušowa wuczba jeho šwědženje wo šebi šamym a jeho žyle wuštupjenje rošwilo.

(Šotracžowanje.)

Reformazija w Draždžanach.

(Šotracžowanje.)

Šunje tať husto Melanchton pišomnje š Draždžanškej radu wobthadžesche a wona š nim. Šdžež mějesche šarške abo šhulške šaštojštw wobšadžicz, hdyž šo wo to jednasche, šo bychu Draždžanške džeczzi, na univeršicže we Wittenbergu študowazy, štipendij

došale, hdyž běšče něfajke wuprajenje w zyrkwinskej a sjawnej naležnosći trěbne — hnydom bychu Draždžanczenjo na Melanchtona do Wittenberga pižali, a hdyž měješče tón tež wjele džělacz, wón tola nješkomdži na jich přóstwy rasnje a dokładnje wotmolwicž. So bychu cžitarjo nahlad wo waschnju Melanchtonoweho pižanja došali, podamy tu list, w kotrymž radže wučerja Jana Grinza porucža. Wón ma šo něhdže tak:

„Čžesčenym, mudrym a wošebnym měščežanoštam a radže šlawneho města Draždžanow, mi pschihilnym knjesam! Najprjedy Božu hnadu psches jeho jenicžkonarodženeho šyna Jesom Khrysta a praweho pomocnika. Čžesčeni, mudri knježa! Za proschu naležnje, šo njebyščeže šebi myšlili, šo mam pschihilnosče, něšto pschemenicž, šštož je wyschnosč wobšamkła. Tak mam tež teho, kiž tole pišmo pschepoda, ša hódneho ša šchulste šastojnstwo. Ššchetož wón je bohobošajny, wučeny a dobreho waschnja, móže šaczanszy pišacz, ša šym jeho tež do teho čžaš čžesčenej radže w Łufawje porucžil a šym pschewědečeny, šo budže doštojnny knjes Daniel, šarar Wašcheje zyrkwje, š magištrom Šanom Šenrikufom šara špokojom. Ššchehomžny Wóh, kotryž šebi šawěšče šwojeho šyna dla psches ewangelijon zyrkej šhromadžuje, čžyl hnadu š schuli špožčicž a Waš a tyč Wašchich hnadnje wobarnowacz a šrajej měš špožčicž. 18. měřza 1558.

Wašch podwólny šlužownik
Filippus Melanchton.“

Tak maja šo Draždžany šlawnemu šobureformatorej wjele džakowacz. Šeho šmjercž běšče, kaž ša žyly wótzny šraj, tak wošebje ša Šakšu a pschede wšchem ša Draždžany najšrudžomnišchi podawš. Šdyž měščežanski pišar do Draždžanskich wopomniškich knihow napiša: „Filippus Melanchton, tón drohi muž, je wumrjel, pjatš po jutrach 60 —“ wobšwědčža tele krotke šłowa w šwojej jednorosčji šepje hačž dolhe rěče. Šak wyšoko teho wulkeho morneho čžesčachu, šak tež w Draždžanach šama lubosčž a pschewědečowanje ša nim do rowa džěšchtaj.

VII. Njeměrne čžajny.

W horzych bėdženjach bėchu šebi Draždžany ewangelij dobyke; něšotre šorže wojowanje bėšče hiščeže nušne, šebi drohe šublo šdžeržecž.

Šizo pod druhim šynom wójwody Šendricha, pod wótzom Augustom, našlědnikom šurwječha Moriza, mamy w Draždžanach theologiske wojowanja, ale tež rjane dobyčža. 25. junija 1580 šo wot šurwječha po šwědomliwych pschihotowanjach psches šlawnych bohošlawzow šonfordijowe kniže, šhromadženska wšchitkich reformatoriskich wěrywušnacžow, wudachu — to je podawš, š kotrymž šo čžaš reformazyje wobšamkny.

Šdyž bėšče to tež šwješelazy podawš, pokasachu šo tola tež w pschichodže šrudne šjewjenja. To bėšče 9. oktobra 1601, jako šo w Draždžanach na nowym šoršosčžu šchajšot natwari a jatemu šo šłowa wotčža. To bėšče šanzler Dr. Crell, kiž bėšče pjecža š kalwinistami džeržal a bu tutyč a druhich pschicžinow dla š šmjercži wotšbudženy. Šaj, hiščeže šlubje bu lutherška zyrkej Šakšjeje a š nej Draždžanow do njeměrow a šrudobow čžaš wutš ščehnjena. Šrudna 30 šletna wójna wudryi a wjele šrudoby a šorja, šorjenja a šapalenja pschijesky. Šdyž buchu tež Draždžany čžěžim pruhowanjam wukhowane, šajkež šyrbjachu druhe města pschewědečpicž, to tola, šštož šo w šraju šta, tež š tej šamej čžezu we šłownym měšče štutkowasche.

Měra šrudoby hiščeže polna njebėšče. Šlubšcha šrudoba šyrbjesche hiščeže Draždžanskich šotrijecicž. To mjeno, š kotrymž je wěry pruhowanje šwajšane, je August Ššylny. Wulku nadžiju bėšchtaj šraj a šłowne měšto na wyšoko wobdarjeneho šerschtu štajšoj. Duž dšndže naštržžaza powjesčž, šo je wón, šotomniš Šendricha šobožneho, jeneje šwě š Wjedrichom Mudrym, š Šanom Wobštajnym, wón, najmžnišchi lutherški šerschta, kiž bėšče ša šrijednwojowarja našcheje lutheršjeje zyrkwje powołany, wot jesuitow do špčžow šaplecženy, š katholickej zyrkwi pschewšupil — šralowšjeje šrony dla. To bėšče čžěžke šotrijecjenje. Nětko móžesche jenož hiščeže jene čžěžiche pschicž, powjesčž, šo tež našlědnik na šronje lutheršy šonfirmirowany šurpryž Wjedrich August na nušowanje ewangelšku wěru wotšoloži a katholicšu ša šwoju pschiwša. Šowjesčž dšndže najšrijedy šotajnje 1712, šotom šjawnje šonž 1717.

Nětko šo w Šakškej móžne nadbėšowanje pschewšitwo ewangelijej šbėže. Šamž a šurwječh šebi pschewšelne šlisty pišaschej. Šejuitojo hibachu šo w Draždžanach. Katholicška Wóža šlužba šo šawjedže

a šoršy po tym šo pschi Ššbju přenja katholicka zyrkej š njebškam šbėšasche.

Ššto šraji š temu wšchemu šraj a lud? Ššto šrajachu ewangelške Draždžany? Šsu wone šorkotale pschewšitwo šerschče, šotryž wěru šwojich wótzow, šwjatnižu šwojeho luda š nošomaj šeptasche a pschi tym w šebi špodobnym šwětnym žiwjenju šwšj šhudy šraj hačž na šrej wužyža? Ša žane waschnje. Šakšjo džeržachu šwoju šwěnosčž, hdyž buchu tež šoptani, woni šměrom wutrachu, čžim wjetšche čžezoty na nich štupichu.

Ššwoju wěru šak, šotryž bėchu šebi droho dobyli, šebi wšacz njedachu. Draždžany pschi štotorych škladnosčžach šjawnje šwoju wěru wušnachu — a buchu š tym žyšemu ludej š dobrym pschikladom.

Šako šo 24. junija 1697 po šomjenowanju šurwječha ša Ššlskeho šrala po jeho pschikšni we wšchěch Draždžanskich zyrkwjach šary šhěrlušch „Čže Wóžo šhwalimy“ špewasche — wěšče wošada tón šhěrlušch šobu špewasche. Šle hnydom po tym šakšincža w Wóžich domach — šjes šorucžjenja — šaž š jeneho šta:

Šch šnježe, woštaš pola naš,
Nětk š wječšoru šo šliži čžaš,
Šwe šłowo šajšna šwěža je,
Nječ w našchim šraju nješajnje.

To bėšče šrošmliva rěčž — wotmolwjenje luda na wotšadjenje šerschty.

Šako š šnate, šo je šurwječh August wěru pschewšupil, pišasche šakšti šemjan š Draždžan knjesam, kiž bėchu wokoło šurwječha: „Šak je mi to wutrobu šrudžilo, šo je šo mój najšnadnišchi šral wot praweho, čžisteho Wóžeho šłowa wotčžahnyš a do čžemnosče šapletš, doščž š šjerom wopišacz njemžžu, pschetož jeho wyšozny šrijedonizy šu na to čžělo, šublo a šrej dali. Ša mojeho Woha wšchědnje šroschu, šo by jeho šralowšku majestosčž se šwjatym duchom roššwěčžil a wodžil, šo by wón ššnal, šo njeje psches ničžo druhe hačž psches šašlužbu ššom Šhryšta šbože šušchowa a wěčžna šbožnosčž dobyčž.“

Ššchitke šowołanja wuštupichu je šjawnym ewangelškim wušnacžom, wot šralowšje hačž š Draždžanskim šchewškim šele.

Šako bu pschewšupjenje šurpryža šnate — w ewangelškej Šakškej šo šehdom dwěščšletny šreformazyski jubilej šwječšesche — pschicžže šobožna, šwěrnje lutherška šralowa Šhryštiana Šberhardina je wšchitkimi lutherškimi šministrami do šrodowšjeje šapalki a š nimi šmjate wotšasanje wužiwasche, hdyž bėšče šředowanje šlyšchala wo 1 Šim. 6, 12: „Wojuj dobre wojowanje wěry; šapschimit to wěčžne žiwjenje, še šotremuž šy šowołany a šy wušnal dobre wušnacže psched wjele šwědkami.“ Ša šejnje štawy ššde šeto šruhi šwojeho ewangelškeho šwěrneho šejnišesčža wotšoložichu, šotrež na šraju wješely wothłšš namakachu. Šipščanska šuniveršita šrawa ewangelija pschewšitwo wotšupjenemu šrajnemu wótzej šastupowasche. Ša Draždžanskich ššekach bėchu móžne šwědečjenja ša ewangelšku wěnosčž šlyšchecž — wošebje š šta šakšeho Šlišža, nješapomniteho Draždžanského šuperintendenty Šalentina Šrnšta Šššchera. Šaj šak šluboka bėšče wotšhilnosčž pschewšitwo wotšadej a š nim šjednocženym hibanjam, wo tym šwědeči šjawny napiš na šuri š šliška šrodu: „Šy, šhromadne šowarštwow šchewškich, šrajimy šam šopam, šo šebi wšazy nješwěricže, šo byščeže šo w drasče šejuitow šokasali.“ Šyše wobšdlerštwow bėšče šahorjene ša ewangelijon, šaž šo to pschi šrudnej škladnosčži šjawnje šokasja, jako šomški šakšadženz w šěče 1726 ewangelškeho Draždžanského duchowneho, archidiakona Šahna pschi ššchiznej zyrkwi, šakšlo.

Njeměrne bėchu šehdom čžajny. Šle šaž Wóže šłowo do wěčžnosče woštanje, wšchitke wšchory ewangelijej ššchodžicž njemžžachu. Draždžany pschi wšchey šebnosčži štareho škeho nješchewšela woštachu, šštož bėchu — wot šeta 1539 — ewangelške měšto.

(Šotracžowanje).

Ššchelate š šlišta a š daloka.

— Šaž šlyšchimy, šo w šliššim čžaš šašo šerbške wučerške měštno w Šuděšezach wuššodni, šokelž je šnes Šaufendorf ša wučerja do Žitawy šowołany. Šam je šel, šo šašo šobry šerbški wučerš wot naš čžehnje.

— 2. čžišlo šeczazeho šopjena ša Šustav-Šdolšške šowarštwow, šotrež šo wot šnjesa šararja Ššrosšaka-Šrodžiščesčanského a šararja Ššateka-Šartškeho wudawa, je wušchlo. To šopjeno šchtwěššletnje wukšadžuje a je šola šnesow duchownych došacz. Špomnišene

čizbilo spomina na hibanje w Awstrijskej a wošebje w Čěškej, hdžež křesćizjenje w bohatej liczbje k našej ewangelskej zyrkwi pschistupuja. So bychu našej ewangelskej bratřija a kotry wot našej ewangelskej tež nowe wošady založič a swoje wotmyšlenje pschewjesež móhli, próšy Gustav-Adolffske poboczne towarštwu w Budyschynje wo wurjadne dary, kotrež tež wschitzy duchowni k dale wobštaranju pschijimaju.

— Hdž je naša šerbska Šhwacžanska zyrkej nimale do-
twarjena, so w našej Łužicy šašo na twar noweho Božeho domu w Starých Hörnizach pola Žitawy hotuja. Wješ je so k hětro rošroska, so je nuse, ju se Žitawsteje měšćezanskeje wošady wufarowacž. Pschichodnu njeđzeli so w našich Božich domach krajna kollektka ša tónle nowotwar hromadžuje a duž chzemy tež tutej k hudej wošadze w bratrowskej lubošči k Božemu domej k našchimi šmilnymi darami pomhacž.

— W Biskopizach šu wobšankli, nowu wulku šchulu ša 230,000 hrimnow natwaricž. Šchula šmeje 17 šchulskich šstwow a šalu ša ryšowanje.

— W Dražďanach je so psched krótkim k twarjenjom Łužakoweje zyrkwe šapoczalo. Šchtwórtk 6. julija je so ša nju šwjatocznuje šaložkny kamjenj položil.

— W bližšich dnjach je ša žyly křesćizjanski lud wažny wopomnjeński džen. Psched 800 lětami hotowachu so křesćizjenje na přeni křizny čas do šlubjeneho kraja, so bychu šwjate města njewěrjazyš šašo wutorhnyli. Předař a wodžer přenjeho křizneho čaha běšče šnaty Bohuměr Bouillon, wójwoda Lothringsti. Křizny čas, wot njeho a wot šdobnych šerschtow wodženy, nastaji so 300,000 muži šylny, našymu 1096 na pucž. W meji 1097 pschidžechu do Malo-Łišeje. Woni mějachu wjele čezkótow na pucžu šnješ, předy hacž do Antiochije dōndžechu. Šo dolhim wojowanju buch u knješom nad tym městom. Wójwoda pak běšče so k hětro psches nuse a štrachoty, kotrež běšče pschetracž dyrbjalo, pomjenšchilo. 7. junija 1099 dōndže wójwoda škōncžnje hacž na 20,000 muži pomjenšchene psched Jerusalem. Šo čezkich wojowanjach bu město škōncžnje 15. julija 1099 pschewinjene a dobyte. A to je tón wažny wopomnjeński džen, kotryž w bližim časju šwjecžimy — džen 15. julija, na kotrymž je 800 lět, so bu šwjate město psches křesćizjanow k rukow njewěrjazyš wutorhnyene. Bohuměr k Bouillon bu ša přenjeho Šerusalemšeho kraja pomjenowany. A hdž bu tež posdžišcho šašo šlubjene, šchtož běšče so w horzym bēdženju přenjeho a druhich křiznych časow dobylo — to šahorjenje ša křesćizjanski zyrkej a ša šwjate městna, hdžež je našej šbōžnik šhodžil a našej wěčnje šbože dokonjal, je nam dženka hiščeže žiwe wubudžaze šwēdčenje. A runje nětko tole wopomnječe nam wutrobu posbēhuje — hdž je našej ewangelskej křesćizjansko psches šwojeho ewangelskeho křezora šwōj křizny čas šōnz šandženeho lēta džeržalo do šlubjeneho kraja — hdžež je so 31. oktobra přenja ewangelska zyrkej — wumōžnikowa zyrkej w Šerusalemje šwjatocznuje pošwjecžila. Wny mōžemy prajicž: Šo běšče přeni ewangelski křizny čas do šlubjeneho kraja, kotryž k njewuhacžnitymi pišmitami do hštorije našej ewangelskej zyrkwe šapškanj šteji.

— Almanach šerbskich šhadžowanow so k čizščeje pschistupuje. Duž njech wschitke šerbske študentške towarštwu prawje bōrny šwoje rošsprawy šlownemu štarschemu knješej študentej Wiczežtej w Šipšku (Wornerianum) poščelju. Tež něhdušche šobuštawy našchich šhadžowanow, kř chzedža něšchto do almanacha napšacž, so prošča, so bychu šwoje pschipišny bōrny podale.

— W Belgštej je wulki njemēr wudyril. Wjšchnošč je nowy wōlbny šakōšski nacžšš šejmej pschepodała, kotryž je wulke rošhorjenje wošebje pola šozialdemokratow šbudžil, dokelž ludej powšchitkowne wōlbne prawo njesticž. Njemēry džen a bōle pschibēraja, so je wulki štrach, so mōže revoluzija wudyricž, hdž so wjšchnošči njeporadži wschitko do mērnšchich kolijow šawjesež. Pschetož tak mjenowana šergarška garda tu a tam na bok šbēžkarjow štupi. Wuwučeneho wōjška pak tam hiščeje nimaja.

— Šapitan Dreyfuß, kotryž je wot lēta 1895 jako jaty na čertowej kupje pschewywal, je so psched krótkim do Šranzowškej wrōcžil. Šapacžny šud je jeho šašudjenje ša njepłacžaze wuprajil. Wōn je so do města Rennes pschijwješ, hdžež tu šhwilu w pschewywanškim jastwje pschewywa, dokelž ma so nowe šudjenje pschewywo njemu šacž. Šnowy wōjnski šud w tym mēžazu pak 17.

pak 31. julija hromadže štupi. Šo wušudženju šapacžneho šuda šforo na tym dwēlowacž njemōžemy, so šo wōn pschi nowym šudženju wuwinuje. Hdž je njewinowany, je tež wulki čzaš, so šo wōn se šwojeje čzwile wumōže. Pschetož wōn je čzežke šhoštanje pschecžerpicž dyrbjal — a tajke šhoštanje njewinowacž njeseč, je čžim čzežo.

Našej dječzi.

W rjanym a krašnym šchwajzarškim měšće Bernje šteji pōdla druhich rjaných pomnikow tež hrōšbnj pomnik na měšćanski študni. Wōn pokasuje šchtalt džiwjeho pachōla, kř je na tym, nahe dječčo pōžrecž, mješ tym šo ma w rukomaj, w šaku a šchōrzuchu druge dječzi, kotrež šu temu šamemu wošudej wušudžene. Šōn hrōšbnj pachōl tam hižo na wschē 600 lēt šteji a rēka powšchitkownje „džecžizracžk“. Mjenujžy šōnz 14. lētštetka na město Bern wulke dječžimrēče pschidžje; k dopomnječu na tele dny štajichu Bernšy tōnle pomnik k tym wobžranym njedocžinkom, k napominanju, so bychu so wulzy a mali ludžo w Bernje na šedžbu brali. Bohužel ma tōn pachōl žyly štadlo štrachnych bratrow, kotř šu we wschēch čzadžach živi byli a dženka hiščeže wuwumrjeli njeseš, to šu: wōšypizy, šcharlach, dšteritis atd. A štarschi wjedža, šajka šrudoba do domu šacžehnje, hdž tajki njeluby hōšč do domu šandže a lube dječčo je šwojeje ruku šapšchinnje. Hdže pyta nanowa, macžerna wutroba wucžek, so bychu so wobróli teho šleho hōšča? Šola praweho pomōžnika, kř je prajil: „Ša šym tōn šnješ, twōj lēkar“ a kř naš napomina: „Wōlaj šo te mni w čzadžu nuse, dha chzu čze wumōž.“ Šajka proštwu je prawe lēkarštwu. Š kajke šbōžne našhōnjenje, hdž štarschška wutroba šacžewa, so wušššchjenje šo pschibližuje a hdž mōže nad wuštrojnym dječčom šnješowu ruku a pomōž šhwalicž. Šo šu šli njepšchecželjo, te šle dječčaze šhorosče, kotrež naš k horzym šyšam wabja — a to njeseš hiščeže najhōršchi njepšchecželjo našchich dječzi. Woni šu hiščeže štrachnišchi dječžizracžy, kř dječču ša duchownym žiwjenjom šteja, to šu: šhrōškosč, šamowola, njepōšluchnošč, kř, špytowanje a druge štrachoty, šajkežkulž šu. A jow placž ša malých to napominanje wopomnicž: „Mēječe šedžbu! Šladajče te jehnjata!“ Šo šym wo burje šyšchal, kř mēješche we wšy najrjenšche wōwzy a to jemu šawidžachu. Škōtš šebi myšlach, so to po prawym njendže, woni šo jehō ša jehō potajštwom praschachu. Ššmējo rjeny bur: „Mōj žyly šhumscht we tym leži, šo ša štajnje na šladanje jehnjatow moju najwjetšchu štarosč škōžuju.“ Mjeleži tež w tym žyly šhumscht žohnowaneho dječžiwocžehnjena? Šenož hdž šo jehnjata prawje šladaja, mōješch dobre šadlo wocžacž. Šeho dla šo waš prascham, wy lubi štarschi, kř šče tak wjele modlitwow woprowali a štarosče naložili na čželne derjehicze waschich dječzi: Mješapomnicž, šo je šmilnošč pschecžiwu dušchi dušcha wscheho šladanja dječzi, kaž to šbōžnik rjenje na 21. šlawje šwj. Šana wucži.

A runje tajke čzadžy po pschētratej šhorosči šu čzadž wuššwanja do dječčazeho žiwjenja: šehdom je wutroba rola mjehka, wot Boha šameho pschihotowana ša šdobny šym wēčnosče. A šchtož šo w mladosči nawuknje, je ša žyly žiwjenje.

Šōn čzadž pschidžje, hdž dječčo won do šwēta dže — potom jo njemōžech psched wocžomaj mēč. A duž mēče jo šhutnje k wocžehnjennom, kaž dolho macže jo pola šebje domach. Wēšče wy, šchto šu w žiwjenju čži šylni mužojo, kř twjedže šteja we wschēch špytowanjach a šwojim štarschim hašby njecžinja? Šo šu čži, kotř šu pobožnje w štarschškim domje wocžehnjeni a kotř mōža, kaž něhdy wulki šurwjerch k šwojim šawjednikam, prajicž: „Ša šym to mojim štarschim a mojej čžesči a mojemu křesćizjansštemu powōlanju winošt.“ Šchtož šo šam tak pschewinje, tōn je k wulkem šhmanj.

„Šombaj Šōš“ njeje jenož pola knješow duchowných, ale tež we wschēch pschewawarňach „Šerb. Šowin“ na wšach a w Budyschynje dostacž. Na šchtwōrcž lēta placž wōn 40 np., jenošliwe čžiška šo ša 4 np. pschedawaju.